

Homilia de la missa de beatificació d'Àlvar del Portillo

Oferim el text íntegre de
l'homilia del cardenal Angelo
Amato en la cerimònia de
beatificació d'Àlvar del Portillo
del 27 de setembre de 2014 a
Valdebebas, Madrid.

27/09/2014

1. «Pastor segons el cor de Crist, gelós
ministre de l'Església» [1]. Aquest és
el retrat que el Papa Francesc ofereix
del beat Àlvar del Portillo, pastor bo

que, com Jesús, coneix i estima les seves ovelles, condueix a la cleda aquelles que s'han perdut, embena les ferides de les malaltes i ofereix la vida per elles [2].

El nou beat va ser cridat des de jove a seguir Crist, per a ser després un ministre diligent de l'Església i proclamar a tot el món la gloriosa riquesa del seu misteri salvífic: «Nosaltres anunciem aquest Crist; advertim a tots, ensenyem a tothom, amb tots els recursos de la saviesa, per presentar-los a tots perfectes en Crist. Per aquest motiu va lluitar abrivadament amb la seva força, que actua poderosament en mi»[3]. I aquest anunci de Crist Salvador el va realitzar amb fidelitat absoluta a la creu i, al mateix temps, amb una exemplar alegria evangèlica en les dificultats. Per això, la litúrgia li aplica avui les paraules de l'Apòstol: «Ara m'alegro dels meus patiments per vosaltres: així completo en la

meva carn el que manca als sofriments de Crist, en benefici del seu cos que és l'Església» [4] .

La felicitat serena davant el dolor i el sofriment, és una característica dels Sants. D'altra banda, les benaurances -també aquelles més àrdues com les persecucions- no són sinó un himne a l'alegria.

2. Són moltes les virtuts -com la fe, l'esperança i la caritat que el beat Àlvar va viure de manera heroica. Va practicar aquests hàbits virtuosos a la llum de les benaurances de la mansuetud, de la misericòrdia, de la puresa de cor. Els testimonis són unànimes. A més de destacar per la total sintonia espiritual i apostòlica amb el sant Fundador, es va distingir també com una figura de gran humanitat.

Els testimonis afirmen que, des de petit, Àlvar era un «un noi de caràcter molt alegre i molt estudiós,

que mai va donar problemes»; «Era afectuós, senzill, alegre, responsable, bo...» [5].

Va heretar de la seva mare, Clementina, una serenitat proverbial, la delicadesa, el somriure, la comprensió, el parlar bé dels altres i la ponderació en jutjar. Era un autèntic cavaller. No era loquaç. La seva formació com a enginyer li va conferir rigor mental, concisió i precisió per anar de seguida al nucli dels problemes i resoldre'ls. Inspirava respecte i admiració.

3. La seva delicadesa en el tracte anava lligada a una riquesa espiritual excepcional, en la qual destacava la gràcia de la unitat entre vida interior i afany apostòlic infatigable. L'escriptor Salvador Bernal afirma que va transformar en poesia la prosa humil del treball diari.

Era un exemple viu de fidelitat a l'Evangeli, a l'Església, al Magisteri del Papa. Sempre que anava a la basílica de Sant Pere a Roma, solia recitar el Credo davant la tomba de l'Apòstol i una Salve davant la imatge de Santa Maria, Mater Ecclesiae.

Fugia de tot personalisme, perquè transmetia la veritat de l'Evangeli i la integritat de la tradició, no les seves pròpies opinions. La pietat eucarística, la devoció mariana i la veneració pels Sants nodrien la seva vida espiritual. Mantenia viva la presència de Déu amb jaculatòries i oracions vocals freqüents. Entre les més habituals: *Cor Iesu Sacratissimum et Misericors, dona nobis pacem!*, i *Cor Mariae Dulcissimum, iter para tutum*; així com la invocació mariana: santa Maria, esperança nostra, esclava del Senyor, seu de la saviesa.

4. Un moment decisiu de la seva vida va ser la crida a l'Opus Dei. Als 21 anys, el 1935, després de trobar-se amb sant Josepmaria Escrivà de Balaguer -que llavors era un jove sacerdot de 33 anys-, va respondre generosament a la crida del Senyor a la santedat i a l'apostolat.

Tenia un profund sentit de comunió filial, afectiva i efectiva amb el Sant Pare. Acol·lia el seu magisteri amb gratitud i el donava a conèixer a tots els fidels de l'Opus Dei. En els últims anys de la seva vida, besava sovint l'anell de Prelat que li havia regalat el Papa per reafirmar-se en la seva plena adhesió als desitjos del Romà Pontífex. En particular, secundava les seves peticions d'oració i dejuni per la pau, per la unitat dels cristians, per l'evangelització d'Europa.

Destacava per la prudència i rectitud en valorar els successos i les

persones; la justícia per respectar l'honor i la llibertat dels altres; la fortalesa per resistir les contrarietats físiques o morals; la templança, viscuda com sobrietat, mortificació interior i exterior. El beat Àlvar transmetia la bona olor de Crist - *bonus odor Christi*- [6], que és l'aroma de l'autèntica santedat.

5. Tanmateix, hi ha una virtut que monsenyor Àlvar del Portillo va viure de manera especialment extraordinària, considerant-la un instrument indispensable per a la santedat i l'apostolat: la virtut de la humilitat, que és imitació i identificació amb Crist, mans i humil de cor [7]. Estimava la vida oculta de Jesús i no menyspreava els gestos senzills de devoció popular, com, per exemple, pujar de genolls la *Scala Santa* a Roma. A un fidel de la Prelatura, que havia visitat aquest mateix lloc però que havia pujat a peu la *Scala Santa*, perquè -així li va

comentar- es considerava un cristià madur i ben format, el beat Àlvar li va respondre amb un somriure, i va afegir que ell l'havia pujat de genolls, tot i que l'ambient estava una mica carregat per la multitud de persones i l'escassa ventilació [8]. Va ser una gran lliçó de senzillesa i de pietat.

Monsenyor del Portillo era, de fet, beneficiosament "contagiat" pel comportament de Nostre Senyor Jesucrist, que no va venir a ser servit, sinó a servir [9]. Per això, resava i meditava sovint l'himne eucarístic *Adoro Te devote, latens deitas*. De la mateixa manera, considerava la vida de Maria, la humil esclava del Senyor. A vegades recordava una frase de Cervantes, de les Novel·les Exemplars: «sense humilitat, no hi ha virtut que ho sigui» [10]. I sovint recitava una jaculatòria freqüent entre els fidels de l'Obra: «*Cor contritum et humiliatum, Deus, non*

despicias» [11]; no menysprearàs, oh Déu, un cor contrit i humiliat.

Per a ell, com per a sant Agustí, la humilitat era la llar de la caritat [12]. Repetia un consell que solia donar el fundador de l'Opus Dei, citant unes paraules de sant Josep de Calassanç: «Si vols ser sant, sigues humil; si vols ser més sant, sigues més humil; si vols ser molt sant, sigues molt humil» [13]. Tampoc oblidava que un ruc va ser el tron de Jesús a l'entrada a Jerusalem. Fins i tot els companys d'estudis, a més de destacar la seva extraordinària intel·ligència, subratllen la seva senzillesa, la innocència serena de qui no es considera millor que els altres. Pensava que el pitjor enemic era la supèrbia. Un testimoni assegura que era "la humilitat en persona" [14].

La seva humilitat no era aspra, cridanera, exasperada; sinó afectuosa, alegre. La seva alegria

derivava de la convicció de la seva escassa vàlua personal. A principis de 1994, l'últim any de la seva vida a la terra, en una reunió amb les seves filles, va dir: «us ho dic a vosaltres, i m'ho dic a mi mateix. Hem de lluitar tota la vida per arribar a ser humils. Tenim l'escola meravellosa d'humilitat del Senyor, de la Santíssima Verge i de Sant Josep. Anem a aprendre. Lluitarem contra el propi jo que està constantment alçant-se com un escurçó, per mossegar. Però estem segurs si estem a prop de Jesús, que és del llinatge de Maria, i és el que esclafarà el cap de la serp» [15].

Per a Àlvar, la humilitat era «la clau que obre la porta per entrar a la casa de la santedat», mentre que la supèrbia constituïa el major obstacle per veure i estimar Déu. Deia: «la humilitat ens arrenca la careta de cartró, ridícula, que porten les persones presumptuoses, satisfetes

de si mateixes» [16]. La humilitat és el reconeixement de les nostres limitacions, però també de la nostra dignitat de fills de Déu. El millor elogi de la seva humilitat el va expressar una dona de l'Opus Dei, després de la mort del fundador: «el qui ha mort ha estat Àlvar, perquè el nostre Pare segueix viu en el seu successor» [17].

Un cardenal testifica que quan va llegir sobre la humilitat en la Regla de sant Benet o en els *Exercicis espirituals* de sant Ignasi de Loiola, li semblava contemplar un ideal altíssim, però inabastable per a l'ésser humà. Però quan va conèixer i va tractar al beat Àlvar va entendre que era possible viure la humilitat de manera total.

6. Hom pot aplicar al beat les paraules que el Cardenal Ratzinger va pronunciar el 2002, amb motiu de la canonització del fundador de

l'Opus Dei. Parlant de la virtut heroica, el llavors prefecte de la Congregació per a la Doctrina de la Fe va dir: «Virtut heroica no significa exactament que un fa coses grans per si mateix, sinó que en la seva vida apareixen realitats que no ha fet ell mateix, perquè ell s'ha mostrat transparent i disponible perquè Déu actués [...]. Això és la santedat» [18].

Aquest és el missatge que ens lliura avui el beat Àlvar del Portillo, «pastor segons el cor de Jesús, gelós ministre de l'Església» [19]. Ens convida a ser sants com ell, vivint una santedat amable, misericordiosa, afable, mansa i humil.

L'Església i el món necessiten el gran espectacle de la santedat, per purificar, amb el seu aroma agradable, els miasmes dels molts vicis presumits amb insistència arrogant.

Ara més que mai necessitem una ecologia de la santedat, per contrarestar la contaminació de la immoralitat i de la corrupció. Els sants ens conviden a introduir en el si de l'Església i de la societat l'aire pur de la gràcia de Déu, que renova la faç de la terra.

Que Maria Auxiliadora dels Cristians i Mare dels Sants, ens ajudi i ens protegeixi.

Beat Àlvar del Portillo, prega per nosaltres. Amén.

.....

[1] Papa Francesc, Breu Apostòlic de Beatificació del Venerable Servent de Déu Àlvar del Portillo, Bisbe, prelat de l'Opus Dei, 27-IX-2014.

[2] Cfr. *Ez* 34, 11-16; *Jn* 10,11-16.

[3] *Col* 1, 28-29.

[4] *Ibíd.* 24.

[5] *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*, 2010, vol. I, pàg. 27.

[6] *2 Cor* 2,15.

[7] *Mt* 11, 29.

[8] Cfr. *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*, 2010, vol. I, pàg. 662.

[9] *Mt* 20, 28; *Mc* 10, 45.

[10] Miguel de Cervantes, *Novel·les Exemplars*: "El col·loqui dels gossos". Cfr. *Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis*, 2010, vol. I, pàg. 663.

[11] *Sal* 51 [50], 19.

[12] Sant Agustí, *De sancta virginitate*, 51.

[13] Sant Josepmaria Escrivà, paraules recollides en A. Vázquez de

Prada, El Fundador del Opus Dei, vol. I, Rialp, Madrid 1997, p. 18.

[14] Positio super vita, virtutibus et fama sanctitatis, 2010, vol. I, pàg. 668.

[15] Ibid. Pàg. 675.

[16] Ibid.

[17] Ibid. Pàg. 705.

[18] Ibid. Pàg. 908.

[19] Papa Francesc, Breu Apostòlic de Beatificació del Venerable Servent de Déu Àlvar del Portillo, Bisbe, prelat de l'Opus Dei, 27-IX-2014.